

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการ
เลขที่ ๑๕๐๓/๒๖๔๕
วันที่ ๑๕ ก.พ. ๕๕
เวลา ๑๕.๓๔ น.

ที่ นร ๐๕๐๓/๒๖๔๕

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเรา และการล่วงละเมิดทางเพศ ของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อ้างถึง หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๔/๘๖๘๕ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๒๐๐๗/๑๐๓๓๒ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ และเอกสารประกอบ

ตามที่ได้ส่งรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ ของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร ไปเพื่อดำเนินการ นั้น

กระทรวงยุติธรรมได้เสนอผลการพิจารณารายงานการพิจารณาการศึกษาเรื่องดังกล่าว มาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ รับทราบผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ ของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และแจ้งให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กระทรวงยุติธรรมส่งผลการพิจารณาในเรื่องนี้ ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรโดยตรงต่อไปแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติคดี
สำนักการประชุม
เลขที่รับ ๑๕๐๓/๒๖๔๕
วันที่ ๑๕ ก.พ. ๒๕๖๔ เวลา ๑๕.๓๔ น.

(Handwritten signature)

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิระวิลาส)
เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

กลุ่มงานระเบียบวาระ
รับที่ ๑๓๕ / ๒๕๖๔
วันที่ ๑๕ ก.พ. ๒๕๖๔ เวลา ๑๕.๕๕ น.

กองนิติธรรม
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๔๑
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (D/jidapa/ส.แจ้งมติรายงาน/04 ส.แจ้งมติ)
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : dcab@soc.go.th

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม
รับที่ ๑๓๕ / ๒๕๖๔
วันที่ ๑๕ ก.พ. ๒๕๖๔ เวลา ๑๗.๒๗ น.
ส่งกลุ่มงาน... พรม ๑ ... ดำเนินการ

กรม. กองกฎหมาย สป.ชธ.
 วันที่ ๐๐๖๐๓
 ที่ ๒๒ ก.พ. ๒๕๖๕
 เวลา 10.12

657
 14.30%

ที่ นร ๐๕๐๓/๖๖๕๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเรา และการล่วงละเมิดทางเพศ ของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
 เลขรับ 4995
 วันที่ ๑๕ ก.พ. ๒๕๖๕
 16.47

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๒๐๐๓/๑๐๓๓๒ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

ตามที่ได้เสนอผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ ของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร ไปเพื่อดำเนินการ นั้น

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ รับทราบผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ ของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และแจ้งให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทราบต่อไป

จึงเรียนยืนยันมา ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทราบแล้ว และขอได้โปรดส่งผลการพิจารณาในเรื่องนี้ จำนวน ๕๖๐ ชุด ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรโดยตรงต่อไปด้วย

๒๐๐ ๐๐

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวอุลิสสา มาหมงคล)

นิติกรชำนาญการพิเศษ รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการกองนิติธรรม ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ที่ ยธ ๐๑๐๑/๒๒๒

- เรียน ปยช. พิจารณาดำเนินการ

(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

กองนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๔๑

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (D/Jidapa/ส.แจ้งมตราชาน/04 ส.แจ้งมต)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : dcab@soc.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๒๐๐๗/ ๑๐๓๓๒

กระทรวงยุติธรรม

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๘

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๗/๓๐๑๙๒ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๓

๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๗/๓๔๔๕๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. สำเนารายงานการประชุมพิจารณาศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศของคณะกรรมการวิสามัญฯ สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๓

ด้วยกระทรวงยุติธรรมขอเสนอเรื่อง รายงานผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) รวมทั้งสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติในด้าน (๖) การบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรมได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

ในคราวการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมได้พิจารณารายงานการพิจารณาการศึกษา

ของคณะกรรมการ...

ของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเรา และการล่วงละเมิดทางเพศ แล้วมีมติให้ส่งรายงานและข้อสังเกตของคณะกรรมการดังกล่าว ต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจึงได้มีหนังสือไปยังสำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรีเพื่อขอส่งรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทาง ป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร และข้อสังเกต ของคณะกรรมการวิสามัญฯ ดังกล่าว มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักรับรายงานพร้อมทั้งข้อสังเกตของคณะกรรมการ วิสามัญฯ ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของรายงาน พร้อมทั้งข้อสังเกตดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของรายงาน การพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ ของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเรา และการล่วงละเมิดทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร โดยจัดให้มีการประชุมพิจารณาศึกษาแนวทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศของคณะกรรมการวิสามัญฯ สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๓ ร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงการคลัง สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สภานายความ กรมประชาสัมพันธ์ กรมคุมประพฤติ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กรมพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชน กรมราชทัณฑ์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานกิจการยุติธรรม และสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของรายงานพร้อมทั้งข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ ดังกล่าว

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

โดยที่รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักรับรายงานพร้อมทั้งข้อสังเกตของคณะกรรมการ วิสามัญฯ ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย

กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของรายงาน พร้อมทั้งข้อสังเกตดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวเป็นกรณีที่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุม คณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒)

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

กระทรวงยุติธรรมได้รับคำสั่งให้รายงานผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับรายงาน การพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ ของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเรา และการล่วงละเมิดทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร ในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป จึงเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบโดยด่วน

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา การข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร เรื่อง แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืน กระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๔.๑ แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ ควรกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ โดยจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเรา และการล่วงละเมิดทางเพศระดับชาติ ซึ่งมีกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการ และให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเลขานุการ ดำเนินการจัดทำแผนการบูรณาการ การวางโครงสร้าง กำหนดความรับผิดชอบของหน่วยงานในภาคปฏิบัติ จัดทำระบบการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้หน่วยงานทุกแห่งสามารถนำยุทธศาสตร์ไปใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างจริงจัง และจัดทำ ข้อเสนอเชิงนโยบายและรูปแบบการบริหาร เพื่อให้เกิดหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศและการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดบูรณาการในการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมชัดเจนอย่างแท้จริง

๔.๒ แนวทางการป้องกันก่อนการเกิดเหตุ ควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจกับสังคม สร้างมาตรการเพื่อปลูกฝังการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นในทุกช่วงวัย และมีการปรับปรุงหลักสูตร การสอนเพศวิถีศึกษาให้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย

๔.๓ แนวทางการดำเนินการของภาครัฐเมื่อเกิดเหตุ ควรพัฒนาแนวทางปฏิบัติในเรื่อง การสอบถามข้อเท็จจริงต่อผู้เสียหาย การจัดให้มีช่องทางแจ้งเหตุในรูปแบบอื่น เช่น แอปพลิเคชัน (Application) เว็บไซต์ (Website) การมีสายด่วน (Hotline) หรือเบอร์กลาง การจัดให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์

อย่างเพียงพอ เพื่อเข้าร่วมสอบข้อเท็จจริงในทุกกรณีที่ผู้เสียหายเป็นเด็กนักเรียน การบูรณาการการทำงานในรูปแบบทีมสหวิชาชีพ (Multidisciplinary Team) และการจัดเก็บข้อมูลคดีแบบจำแนกเพศตั้งแต่กระบวนการรับแจ้งความร้องทุกข์

๔.๔ แนวทางการแก้ไข ฟื้นฟู และเยียวยาหลังการเกิดเหตุ ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดทำโปรแกรมที่ใช้ในการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดคดีทางเพศเป็นการเฉพาะ การจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำผิดคดีทางเพศ (Risk Assessment Tool) การจัดทำระบบลงทะเบียนผู้กระทำผิดคดีทางเพศ เพื่อเป็นฐานข้อมูลบันทึกประวัติและข้อมูลอาชญากรรมของผู้กระทำผิดคดีทางเพศ การออกกฎหมายรองรับการจัดเก็บข้อมูลตัวอย่างสารพันธุกรรม (DNA) และมาตรการลงโทษคดีเกี่ยวกับเพศ กรณีการใช้ยาเพื่อปรับฮอร์โมนของผู้กระทำผิด (Chemical Castration) ควรมีมาตรการในการดำเนินการทางวินัยแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ล่วงละเมิดทางเพศเด็กและนักเรียน เพิ่มการประชาสัมพันธ์ภารกิจของสำนักงานกองทุนยุติธรรมและสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา และควรจัดทำระบบเพื่อให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรม DXC (Data Exchange Center) กับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

๔.๕ กฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเรา และการล่วงละเมิดทางเพศ ควรพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยาม มาตรา ๑ (๑๘) “กระทำชำเรา” เพิ่มบทนิยามและบทลงโทษของการกระทำคุกคามทางเพศ และควรพิจารณาให้มีการตีความตามพฤติการณ์ในความผิดเกี่ยวกับเพศ กรณีผู้กระทำกับผู้ถูกกระทำเป็นบุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี มีความสัมพันธ์ในเชิงชู้สาว ในประมวลกฎหมายอาญา และควรพิจารณากำหนดให้บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ ๙ ความผิดเกี่ยวกับเพศ เป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ควรพิจารณาการสืบพยานไว้ก่อนตามมาตรา ๒๓๗ ทวิ ให้คำนึงถึงสภาพจิตใจของผู้เสียหายหรือพยาน และข้อกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการสืบพยานไว้ก่อน และการแก้ไขกฎหมายให้การฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายทางแพ่งในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศไม่ควรมียุ่ความและกำหนดค่าเสียหายในลักษณะที่เป็นค่าเสียหายเชิงลงโทษ ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๔.๖ ประเด็นสำคัญกระบวนการยุติธรรมกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ ควรมีการจัดทำคู่มือมาตรฐานและแนวทางที่เหมาะสมในการนำเสนอข่าว ควรมีข้อกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรม (DNA) และการลงทะเบียนข้อมูลของผู้ต้องขังคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ควรมีมาตรการเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีการล่วงละเมิดทางเพศต่อนักเรียนและผู้อยู่ในความดูแล ควรมีการให้ความช่วยเหลือและเยียวยาแก่ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ควรมีแนวทางการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้เสียหายในความผิดเกี่ยวกับเพศ รวมถึงมาตรการดำเนินการกับทนายความที่ทอดทิ้งผู้เสียหายในระหว่างการดำเนินคดี และควรมีการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหากับการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับเพศในชั้นของพนักงานสอบสวน

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพิจารณาศึกษารายงานของคณะกรรมการการวิสามัญฯ ในการประชุมพิจารณาศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ ของคณะกรรมการการวิสามัญฯ สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๓ สามารถสรุปได้ดังนี้

๕.๑ ปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาให้เป็นวาระแห่งชาติ และต้องมีการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้ ปัจจุบันกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีคณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา สถานภาพสตรีแห่งชาติ ดำเนินการขับเคลื่อนแนวทางในเรื่องนี้อยู่แล้ว จึงเห็นควรให้คณะกรรมการดังกล่าว ดำเนินการขับเคลื่อนแนวทางฯ ให้เป็นวาระแห่งชาติต่อไป ทั้งนี้ หากมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงาน ด้านกระบวนการยุติธรรม สามารถส่งต่อให้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม รับประเด็นเพื่อพิจารณาให้เกิดความต่อเนื่องต่อไป

๕.๒ แนวทางการป้องกันก่อนการเกิดเหตุ ปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินการตามแนวทางการป้องกันก่อนการเกิดเหตุแล้ว สำหรับกรณีการคุกคามทางเพศ (sexual harassment) ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากผู้กระทำมีอำนาจเหนือผู้ถูกระทำ และอาจเกิดขึ้นในสถานที่ที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ ในกรณีนี้ เพื่อเป็นการป้องกันการกระทำละเมิดหรือคุกคามทางเพศก่อนเกิดเหตุดังกล่าว เห็นควรมีการสร้างเจตคติและการระมัดระวังตนเอง เพื่อป้องกันการกระทำผิดจากพฤติกรรมที่ต้องลักษณะของการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ โดยเฉพาะกรณีการกระทำล่วงละเมิดทางเพศระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาสำหรับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ

๕.๓ การดำเนินการของภาครัฐเมื่อเกิดเหตุ เห็นควรให้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ดำเนินการประสานงานเพื่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติในเรื่องการสอบถามข้อเท็จจริงต่อผู้เสียหาย ให้เป็นแนวทางเดียวกัน พร้อมทั้งพัฒนาระบบให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบเชื่อมโยงข้อมูลนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ เพื่อให้การบูรณาการในการทำงานรูปแบบ ทีมสหวิชาชีพมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมรับประเด็นไปพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการในการส่งต่อเรื่องราวร้องทุกข์และการรับแจ้งเหตุ โดยจัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์หรือแจ้งเหตุกลาง พร้อมทั้งยกระดับการรับแจ้งเหตุโดยสายด่วนให้เป็นระบบการรับแจ้งเหตุและให้คำปรึกษากลาง และให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติรับประเด็นการจัดเก็บข้อมูลคดีแบบจำแนกเพศเพิ่มเติม

๕.๔ แนวทางการแก้ไข ฟื้นฟู และเยียวยาหลังการเกิดเหตุ เห็นชอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมโดยละเอียดอย่างเร่งด่วน และดำเนินการตามแนวทางฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง สำหรับกรณีมาตรการในการดำเนินการทางวินัยแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ล่วงละเมิดทางเพศเด็กนักเรียน เห็นควรให้คณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานภาพสตรีแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าว

๕.๕ การแก้ไข เพิ่มเติม และตีความกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา การข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ เห็นว่า บทบัญญัติเกี่ยวกับนิยามคำว่า “การกระทำชำเรา” และการคุกคามทางเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันยังมีความเหมาะสม และประเด็นดังกล่าว ได้ผ่านการพิจารณามาแล้วในระดับนโยบาย อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี จะได้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย โดยติดตามผลการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องดังกล่าวต่อไป สำหรับประเด็นการปฏิบัติงานตามกรอบของกฎหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบของกฎหมายอยู่แล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางเดียวกัน อาจให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่รับผิดชอบไปดำเนินการปรับปรุงแนวทางและจัดทำคู่มือ ให้กับเจ้าหน้าที่ในทางปฏิบัติ และประเด็นการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายทางแพ่งในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ไม่ควรมีอายุความและกำหนดค่าเสียหายในลักษณะที่เป็นค่าเสียหายเชิงลงโทษ เห็นควรให้มีการพิจารณาศึกษาอย่างละเอียดรอบคอบเสียก่อน

๕.๖ ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา การข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ เห็นควรให้มีการดำเนินการศึกษาเพิ่มเติม เกี่ยวกับประเด็น การนำเสนอข้อกล่าวหาหรือข้อบ่งชี้ในรูปแบบต่างๆ มาตรการเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีการล่วงละเมิดทางเพศต่อนักเรียนและผู้อยู่ในความดูแล โดยในส่วนของ การปรับโทษให้ถึงขนาดปลดออกหรือไล่ออก อาจต้องมีการปรึกษากับสำนักงาน ก.พ. ส่วนประเด็นอื่นๆ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

๖. ผลกระทบ

(ไม่มี)

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

(ไม่มี)

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(ไม่มี)

๙. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๙.๑ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๑๘) มาตรา ๒๗๖ ถึงมาตรา ๒๘๗ และมาตรา ๓๘๗ กำหนดความผิดเกี่ยวกับเพศเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา และกำหนดโทษสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศในลักษณะต่างๆ เช่น การข่มขืนกระทำชำเรา การกระทำอนาจาร การล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งได้กระทำต่อบุคคลทั้งผู้ใหญ่ เด็ก เยาวชน บุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด บุคคลที่อยู่ภายใต้อำนาจ ด้วยประการอื่นใด และบุคคลซึ่งไม่สามารถปกป้องตนเองได้

๙.๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ กำหนดให้ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทน เพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมเสีย

ต่อเสรีภาพในร่างกายชื่อเสียงหรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนก็ได้ และมาตรา ๒๓๗ ทวิ กำหนดมาตรการในการสืบพยานไว้ก่อน เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าพยานบุคคล จะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือเป็นบุคคลมีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากศาล ที่พิจารณาคดี หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการยุ่งเหยิงกับพยานนั้นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือมีเหตุจำเป็นอื่น อันเป็นการยากแก่การนำพยานนั้นมาสืบในภายหน้า

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงยุติธรรม ขอเสนอรายงานผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับรายงาน การพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ ของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเรา และการล่วงละเมิดทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร เพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังต่อไปนี้

๑๐.๑ รับทราบสรุปผลการพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามข้อ ๕

๑๐.๒ มอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยคณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานภาพสตรีแห่งชาติ ดำเนินการขับเคลื่อนแนวทาง ป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ โดยยกระดับให้เป็นวาระแห่งชาติ มีการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน และติดตามและวางแผนปฏิบัติงานในระยะยาว พร้อมทั้งรับประเด็น ที่คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิด ทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร เสนอ ไปพิจารณาศึกษาเพิ่มเติม

๑๐.๓ มอบหมายให้กระทรวงยุติธรรม โดยคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พิจารณาระดับการดำเนินการขับเคลื่อนแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิด ทางเพศ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานด้านกระบวนการยุติธรรม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

กองกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๓๐๐

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๒๖๕

ด่วนที่สุด บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ รอนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๑๕๗

ที่ นร.๐๔๐๓(กร.๒)/๑๕๓๑๕ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงยุติธรรมได้เสนอเรื่อง รายงานผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงเห็นควรให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

(นายวิษณุ เครืองาม)
รองนายกรัฐมนตรี

รายงานการพิจารณาศึกษา

แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ
ของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเรา
และการล่วงละเมิดทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร
วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา
ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๒ ชั้น ๘
กระทรวงยุติธรรม ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ศาสตราจารย์พิเศษวิชาญ วิชาญสรอรรถ	ปลัดกระทรวงยุติธรรม	ประธาน
๒. นางสาวรมน รามางกูร	ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา สำนักงานศาลยุติธรรม	
๓. นายสุริยา สิทธิกรณ์	อัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา ๕ สำนักงานอัยการสูงสุด	
๔. นางเกศทิพย์ ศุภวานิช	ผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ	
๕. พันตำรวจโท มนต์รี บุญโยธิน	รองอธิบดีกรมคุมประพฤติ กรมคุมประพฤติ	
๖. นายโกมล พรหมเพ็ง	รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	
๗. นายพรเพชร ปัญญปิยะกุล	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านระบบบริหารการสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข	
๘. นายประยูร หรั่งทรัพย์	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ	
๙. นางสาวจุฑารัตน์ จินตกานนท์	นักพัฒนาวิทยาเชี่ยวชาญ กรมราชทัณฑ์	
๑๐. นางสาวนริศรา แดงไผ่	ผู้อำนวยการกองกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	
๑๑. นางชัตติยา รัตนติลก	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม	
๑๒. พันตำรวจตรี อาริชัย ทัศนพันธ์	รองผู้อำนวยการกองคดีการคุ้มครอง กรมสอบสวนคดีพิเศษ	

๑๓. ร้อยตำรวจเอก เขมชาติ ประกายหงษ์มณี รองผู้อำนวยการกองกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ
กรมสอบสวนคดีพิเศษ
๑๔. พันตำรวจโท เจริญศักดิ์ สีสนธิไชย รองผู้กำกับการกลุ่มงานผู้เชี่ยวชาญคดีอาญา กองคดีอาญา
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๑๕. พันตำรวจโทหญิง สุพรรณมา ตันตระกูลรัตน์ รองผู้กำกับการสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลหนองแขม
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๑๖. นายทอง สีหาวงษ์ อนุกรรมการสำนักงานกิจการระหว่างประเทศและกรรมการ
ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสภาพนายความ
สภาพนายความ
๑๗. นางสาวจากรุลักษณ์ บึงประเสริฐสุข อนุกรรมการสำนักงานกิจการระหว่างประเทศและกรรมการ
ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสภาพนายความ
สภาพนายความ
๑๘. นายอภิรัตน์ สังฆเศรษฐี หัวหน้ากลุ่มงานคนเข้าเมือง
กระทรวงมหาดไทย
๑๙. นายณัฐพงศ์ ทันทศักดิ์ดา นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
กระทรวงมหาดไทย
๒๐. นางสาวสมร ศรีศิริ นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒๑. นายกิตติ ศรีบุญญากร นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการพิเศษ
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๒๒. นางสาวจารุรินทร์ ภูระย้า นักวิชาการศึกษานโยบายการพิเศษ
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๒๓. นางสาววิศรา ศิริสุทธิเดชา นักวิชาการฝึกอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
กรมราชทัณฑ์
๒๔. นางอุดมสิน ธรรมสุนัย นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๒๕. นายสุทธิชัย ไชยเดช นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๒๖. นายนำโชค พงศ์จันทร์เสถียร นิติกรชำนาญการพิเศษ
สำนักงานกองทุนยุติธรรม
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

๒๗. นางสาวณิชฐา โชติจันทร์	นิติกรชำนาญการ รักษาราชการแทนนิติกรชำนาญการพิเศษ กรมราชทัณฑ์
๒๘. นายชยกร วิทยาเวช	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒๙. นายปรีดี สำราญทรัพย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กระทรวงสาธารณสุข
๓๐. นางกฤติกา เฉิดโฉม	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ กระทรวงสาธารณสุข
๓๑. นางสาวจุฑามาศ มหานั้นทโพธิ์	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ กระทรวงสาธารณสุข
๓๒. นายวรัทม์ ศรีเทพ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ กระทรวงศึกษาธิการ
๓๓. นายเอกรัตน์ อัครปรัชญานันท์	นักวิชาการคลังชำนาญการ กระทรวงการคลัง
๓๔. นายประพัฒน์ ช่อกระถิน	นิติกรชำนาญการ กระทรวงการคลัง
๓๕. นายอาทิตย์ เสตะจันทร์	พนักงานคุมประพฤติชำนาญการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
๓๖. นางสาวกานต์พิชชา บุญงาม	นักจิตวิทยาชำนาญการ กรมราชทัณฑ์
๓๗. นางสาวสรวรินทร์ รื่นเรือง	นักจิตวิทยาชำนาญการ กรมราชทัณฑ์
๓๘. นางสาวณิชฐา ยมทัศน์	พนักงานคุมประพฤติชำนาญการ กรมคุมประพฤติ
๓๙. นายรักษชัย นาทองไชย	นายแพทย์ชำนาญการ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์
๔๐. นางสาวธิดาทิพย์ หอมมะลิ	นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ กองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๔๑. นางสาวนินนาถ วิจิตรไพฑูรย์	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

๔๒. นางนิตยา ลามี่
นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๔๓. นายพรระชวุฒิ ปุชนีย์กุล
พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ
กรมคุมประพฤติ
๔๔. นายอิสระพงษ์ บุญญา
นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๔๕. นายชาคริต เงินมาก
นิติกรปฏิบัติการ
สถาบันนิติวิทยาศาสตร์
๔๖. นายไพสิฐ พุทธิเกษตริน
นิติกรปฏิบัติการ
สถาบันนิติวิทยาศาสตร์
๔๗. นายนิวัฒน์ ใจแก้ว
นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ
กองกลาง
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๔๘. นางสาววิจิตรา ดีจันดา
ผู้สื่อข่าว
กรมประชาสัมพันธ์
๔๙. นางสาวปาริฉัตร สูงงาม
นิติกร
สำนักงานศาลยุติธรรม
๕๐. นายนภัส ลิลิตสัจจะ
นิติกร
สำนักงานศาลยุติธรรม
๕๑. นางสาวภัทรพร เพชรขำ
เจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานนักพัฒนาสังคม
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๕๒. นางสาวชนาภัทร ปัทมชนะโชติ
นิติกร
กรมราชทัณฑ์
๕๓. นายขุนทัพ ชุตินุสรณ์ชัย
นิติกร
สำนักงานกิจการยุติธรรม
๕๔. นางพิมพ์กานต์ เอิบพบ
นิติกร
สำนักงานกองทุนยุติธรรม
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๕๕. นางสาวยุภาภรณ์ ศิริกิจพาณิชย์กุล
ผู้อำนวยการกองกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๕๖. นางสาวขวัญชนก เทพวงศ์
นิติกรชำนาญการพิเศษ
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

๕๗. นายกิตติฉัตร วิญญูรัตน์	นิติกรชำนาญการ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๕๘. นายวรายุภัสร์ พ็ชรปรียานนท์	นิติกรชำนาญการ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๕๙. นางสาวเตือนใจ เรืองรัตน์โชติ	นิติกรชำนาญการ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๖๐. นางสาวปานหทัย ศรีสมุทร	นิติกรชำนาญการ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๖๑. นางสาวสุเมธี ศิริภรณ์	นิติกรปฏิบัติการ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๖๒. นางสาวเกสรินันท์ ยิ้มโย	นิติกรปฏิบัติการ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๖๓. นางสาวเบญจพร ต้นโห	นิติกร สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๖๔. นางสาวภาพร เพ็ชรดี	นิติกร สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๖๕. นายวชิรวิทย์ มณีสุริยวงศ์	นิติกร สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๖๖. นายณัชพล แสนอาทิตย์	นิติกร สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

เริ่มประชุม เวลา ๐๙.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ด้วยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือที่ นร ๐๕๐๓/๓๐๑๙๒ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๓ ส่งรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักรับรายงานพร้อมทั้งข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด

และหน่วยงาน...

และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของรายงานพร้อมทั้งข้อสังเกตดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักงานเลขาธิการ คณะรัฐมนตรีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

มติที่ประชุม   รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒   เรื่องเพื่อทราบ

รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเรา และการล่วงละเมิดทางเพศ และข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณา ศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ

ฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมได้พิจารณารายงาน การพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเรา และการล่วงละเมิดทางเพศ แล้วมีมติให้ส่งรายงานและข้อสังเกตของคณะกรรมการดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี พิจารณาดำเนินการ ทั้งนี้ ข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ควรกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ ในเรื่องแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา การข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ โดยจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืน กระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศระดับชาติ ซึ่งมีกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการ และให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเลขานุการ ดำเนินการจัดทำแผนการบูรณาการ การวางโครงสร้าง กำหนดความรับผิดชอบของหน่วยงานในภาคปฏิบัติ จัดทำระบบการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้หน่วยงานทุกแห่งสามารถนำยุทธศาสตร์ไปใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างจริงจัง และจัดทำ ข้อเสนอเชิงนโยบายและรูปแบบการบริหาร เพื่อให้เกิดหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศและการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดบูรณาการในการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมชัดเจนอย่างแท้จริง

๒. แนวทางการป้องกันก่อนการเกิดเหตุ

๒.๑ ควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจกับสังคม โดยสร้างกลไกการเฝ้าระวัง ร่วมกับเครือข่ายในระดับชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ

๒.๒ ควรสร้างมาตรการเพื่อปลูกฝังการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นในทุกช่วงวัย

๒.๓ ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรการสอนเพศวิถีศึกษาให้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย เพิ่มตัวอย่างรูปแบบการให้ความรู้เรื่องเพศวิถี และมีการบูรณาการหลักสูตรการสอนเพศวิถีศึกษากับหมวดวิชาอื่นๆ

๓. แนวทางดำเนินการของภาครัฐเมื่อเกิดเหตุ

๓.๑ ควรต้องพัฒนาแนวทางปฏิบัติในเรื่องการสอบถามข้อเท็จจริงต่อผู้เสียหาย

๓.๒ ควรต้องจัดให้...

๓.๒ ควรต้องจัดให้มีช่องทางการแจ้งเหตุในรูปแบบอื่น เช่น แอปพลิเคชัน (Application) เว็บไซต์ (Website) การมีสายด่วน (Hotline) หรือเบอร์กลาง

๓.๓ ควรต้องจัดให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์อย่างเพียงพอ เพื่อเข้าร่วมสอบข้อเท็จจริงในทุกกรณีและผู้เสียหายเป็นเด็กนักเรียน

๓.๔ ควรต้องมีการบูรณาการการทำงานในรูปแบบทีมสหวิชาชีพ (Multidisciplinary Team) เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๕ ควรจะมีการจัดเก็บข้อมูลคดีแบบจำแนกเพศตั้งแต่กระบวนการรับแจ้งความ ร้องทุกข์ และการประสานงานส่งต่อเรื่องของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพิ่มเติมจากเดิมที่มีการจัดเก็บข้อมูล แบบจำแนกประเภทคดี

๔. แนวทางการแก้ไข พินฟู และเยียวยาหลังการเกิดเหตุ

๔.๑ ต้องจัดทำโปรแกรมที่ใช้ในการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดคดีทางเพศเป็นการเฉพาะ และควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมโดยละเอียดอย่างเร่งด่วน ในขั้นตอนการบำบัดฟื้นฟู และการประเมินผล ความสำเร็จในการปรับพฤติกรรมผู้กระทำผิดทางเพศทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน

๔.๒ ต้องจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำผิดคดีทางเพศ (Risk Assessment Tool) และควรต้องมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมโดยละเอียดอย่างเร่งด่วน เพื่อนำแบบประเมิน มาใช้ในการประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ

๔.๓ ต้องจัดทำระบบลงทะเบียนผู้กระทำผิดคดีทางเพศ เพื่อเป็นฐานข้อมูลบันทึก ประวัติและข้อมูลอาชญากรรมของผู้กระทำผิดคดีทางเพศ และควรต้องมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมโดยละเอียด อย่างเร่งด่วน

๔.๔ ควรผลักดันให้มีการออกกฎหมายรองรับการจัดเก็บข้อมูลตัวอย่าง สารพันธุกรรม (DNA) และควรต้องมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมโดยละเอียดอย่างเร่งด่วน

๔.๕ ควรต้องมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมโดยละเอียดอย่างเร่งด่วน เรื่อง มาตรการ ลงโทษคดีเกี่ยวกับเพศ กรณีการใช้ยาเพื่อปรับฮอร์โมนของผู้กระทำผิด (Chemical Castration) โดยเฉพาะ ลักษณะคดีที่ผู้กระทำผิดเกี่ยวกับเพศมีพฤติกรรมกระทำผิดซ้ำหรือมีลักษณะการกระทำเป็นภัยต่อสังคม หรือเป็นคดีที่กระทำต่อเด็ก

๔.๖ ควรมีการกำหนดมาตรการในการดำเนินการทางวินัยแก่ครูและบุคลากร ทางการศึกษาที่ล่วงละเมิดทางเพศเด็กและนักเรียน

๔.๗ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ภารกิจของสำนักงานกองทุนยุติธรรม และสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

๔.๘ ควรต้องจัดทำระบบการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม DXC (Data Exchange Center) เพื่อใช้ในการตรวจสอบประวัติ ผู้เกี่ยวข้องหรือหลักฐานคดี รวมทั้งติดตามสถานะของคดีได้อย่างรวดเร็ว

๕. กฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเรา และการล่วงละเมิดทางเพศ

๕.๑ พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยาม มาตรา ๑ (๑๘) “กระทำชำเรา” แห่งประมวลกฎหมายอาญา

๕.๒ พิจารณาเพิ่มบทนิยามและบทลงโทษของการกระทำคุกคามทางเพศ ในประมวลกฎหมายอาญา

๕.๓ พิจารณาการตีความพฤติการณ์ความผิดเกี่ยวกับเพศ กรณีผู้กระทำกับผู้ถูกกระทำเป็นบุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี มีความสัมพันธ์ในเชิงชู้สาว

๕.๔ พิจารณากำหนดให้บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ ๙ ความผิดเกี่ยวกับเพศ เป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๕.๕ พิจารณาการสืบพยานไว้ก่อนตามมาตรา ๒๓๗ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกรณีที่เป็นมุมมองด้านสภาพจิตใจของผู้เสียหายหรือพยาน และข้อกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการสืบพยานไว้ก่อน จะทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบในรูปคดีของคุณความ

๕.๖ พิจารณาการแก้ไขกฎหมายให้การฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายทางแพ่ง ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศไม่ควรมียอายุความและกำหนดค่าเสียหายในลักษณะที่เป็นค่าเสียหายเชิงลงโทษ

๖. ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ

๖.๑ ควรมีการจัดทำคู่มือมาตรฐานและแนวทางที่เหมาะสมในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา และการล่วงละเมิดทางเพศของสื่อมวลชน และควรควบคุมการผลิตสื่อบันเทิงในรูปแบบต่างๆ ที่ไม่เป็นการส่งเสริมการล่วงละเมิดหรือการคุกคามทางเพศ หรือการมองเรื่องการคุกคามทางเพศเป็นเรื่องปกติ

๖.๒ ควรมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรม (DNA) และการลงทะเบียนข้อมูลของผู้ต้องขังคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ

๖.๓ ควรมีมาตรการเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีการล่วงละเมิดทางเพศต่อนักเรียนและผู้อยู่ในความดูแล

๖.๔ ควรมีการให้ความช่วยเหลือและเยียวยาแก่ผู้เสียหายจากการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับเพศ

๖.๕ ควรศึกษาขอบเขตของกฎหมายเกี่ยวกับอุปกรณ์เซ็กส์ทอย (Sex Toy) และสื่อลามกอนาจาร

๖.๖ ควรมีแนวทางการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้เสียหายในความผิดเกี่ยวกับเพศ รวมถึงมาตรการดำเนินการกับนายความที่ทอดทิ้งผู้เสียหายในระหว่างการดำเนินคดี

๖.๗ ควรมีการดำเนินการ...

๖.๗ ควรมีการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับเพศในชั้นของพนักงานสอบสวน

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

๓.๑ กำหนดแนวทางการป้องกันก่อนการเกิดเหตุ การดำเนินการของภาครัฐเมื่อเกิดเหตุ และแนวทางแก้ไขฟื้นฟู และเยียวยาหลังการเกิดเหตุ

ฝ่ายเลขานุการฯ ชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อที่ประชุมพิจารณา ดังนี้

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๑ ควรกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ ในเรื่องแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ โดยจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศระดับชาติ ซึ่งมีกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการ และให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเลขานุการ ดำเนินการจัดทำแผนการบูรณาการ การวางโครงสร้าง กำหนดความรับผิดชอบของหน่วยงานในภาคปฏิบัติ จัดทำระบบการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้หน่วยงานทุกแห่งสามารถนำยุทธศาสตร์ไปใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างจริงจัง และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและรูปแบบการบริหาร เพื่อให้เกิดหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศและการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดบูรณาการในการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมชัดเจนอย่างแท้จริง

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๒ แนวทางการป้องกันก่อนการเกิดเหตุ

๒.๑ ควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจกับสังคม โดยสร้างกลไกการเฝ้าระวังร่วมกับเครือข่ายในระดับชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ

๒.๒ ควรสร้างมาตรการเพื่อปลูกฝังการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นในทุกช่วงวัย

๒.๓ ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรการสอนเพศวิถีศึกษาให้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย เพิ่มตัวอย่างรูปแบบการให้ความรู้เรื่องเพศวิถี และมีการบูรณาการหลักสูตรการสอนเพศวิถีศึกษากับหมวดวิชาอื่นๆ

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๓ แนวทางการดำเนินการของภาครัฐเมื่อเกิดเหตุ

๓.๑ ควรต้องพัฒนาแนวทางปฏิบัติในเรื่องการสอบถามข้อเท็จจริงต่อผู้เสียหาย

๓.๒ ควรต้องจัดให้มีช่องทางการแจ้งเหตุในรูปแบบอื่น เช่น แอปพลิเคชัน (Application) เว็บไซต์ (Website) การมีสายด่วน (Hotline) หรือเบอร์กลาง

๓.๓ ควรต้องจัดให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์อย่างเพียงพอ เพื่อเข้าร่วมสอบข้อเท็จจริงในทุกกรณีที่ผู้เสียหายเป็นเด็กนักเรียน

๓.๔ ควรต้องมีการบูรณาการการทำงานในรูปแบบทีมสหวิชาชีพ (Multidisciplinary Team) เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๕ ควรมีการจัดเก็บข้อมูลคดีแบบจำแนกเพศตั้งแต่กระบวนการรับแจ้งความร้องทุกข์ และการประสานงานส่งต่อเรื่องของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพิ่มเติมจากเดิมที่มีการจัดเก็บข้อมูลแบบจำแนกประเภทคดี

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๔ แนวทางการแก้ไข พันฟู และเยียวยาหลังการเกิดเหตุ

๔.๑ ต้องจัดทำโปรแกรมที่ใช้ในการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดคดีทางเพศเป็นการเฉพาะ และควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมโดยละเอียดอย่างเร่งด่วน ในขั้นตอนการบำบัดฟื้นฟู และการประเมินผลความสำเร็จในการปรับพฤติกรรมผู้กระทำผิดทางเพศทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน

๔.๒ ต้องจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำผิดคดีทางเพศ (Risk Assessment Tool) และควรต้องมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมโดยละเอียดอย่างเร่งด่วน เพื่อนำแบบประเมินมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ

๔.๓ ต้องจัดทำระบบลงทะเบียนผู้กระทำผิดคดีทางเพศ เพื่อเป็นฐานข้อมูลบันทึกประวัติและข้อมูลอาชญากรรมของผู้กระทำผิดคดีทางเพศ และควรต้องมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมโดยละเอียดอย่างเร่งด่วน

๔.๔ ควรผลักดันให้มีการออกกฎหมายรองรับการจัดเก็บข้อมูลตัวอย่างสารพันธุกรรม (DNA) และควรต้องมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมโดยละเอียดอย่างเร่งด่วน

๔.๕ ควรต้องมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมโดยละเอียดอย่างเร่งด่วน เรื่อง มาตรการลงโทษคดีเกี่ยวกับเพศ กรณีการใช้ยาเพื่อปรับฮอร์โมนของผู้กระทำผิด (Chemical Castration) โดยเฉพาะลักษณะคดีที่ผู้กระทำผิดเกี่ยวกับเพศมีพฤติการณ์กระทำผิดซ้ำหรือมีลักษณะการกระทำเป็นภัยต่อสังคม หรือเป็นคดีที่กระทำต่อเด็ก

๔.๖ ควรมีการกำหนดมาตรการในการดำเนินการทางวินัยแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ล่วงละเมิดทางเพศเด็กและนักเรียน

๔.๗ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ภารกิจของสำนักงานกองทุนยุติธรรม และสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

๔.๘ ควรต้องจัดทำระบบการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม DXC (Data Exchange Center) เพื่อใช้ในการตรวจสอบประวัติผู้เกี่ยวข้องหรือหลักฐานคดี รวมทั้งติดตามสถานะของคดีได้อย่างรวดเร็ว

ฝ่ายเลขานุการฯ จึงนำเรียนที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณา

ที่ประชุมได้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๑ การกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ ในเรื่องแนวทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ โดยจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศระดับชาติ

ที่ประชุม...

ที่ประชุมมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่ต้องมีการบูรณาการในการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ โดยเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ ที่จะยกระดับแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งต้องมีการวางโครงสร้าง เปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงลักษณะของการทำงานให้มีความต่อเนื่อง เพื่อสามารถดำเนินการได้ในระยะยาว และต้องมีกระบวนการในการติดตามประเมินผล ศึกษาวิจัย และการวางแผนที่ดี ทั้งนี้ จากการพิจารณาศึกษาพบว่า ปัจจุบันกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีคณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานภาพสตรีแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการเสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนระดับชาติเกี่ยวกับการส่งเสริมและประสานงานสตรีต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ พิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนระดับชาติซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนระดับชาติเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพสตรี ความเสมอภาคและความเป็นธรรมของหญิงและชายในสังคม เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับผลกระทบของกฎหมายนโยบาย แผนงาน และโครงการต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐที่มีต่อการส่งเสริมศักยภาพสตรี ความเสมอภาคและความเป็นธรรมของหญิงและชายในสังคม มาตรการกลไกการเสนอให้มีกฎหมายหรือปรับปรุงกฎหมาย หรือจุดยืนและท่าทีของประเทศไทยในระดับชาติและนานาชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมศักยภาพสตรี ความเสมอภาคและความเป็นธรรมของหญิงและชายในสังคม รวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน และช่วยเหลือกิจการของหน่วยงานของรัฐและเอกชน ภาคประชาชนเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพสตรี ความเสมอภาคและความเป็นธรรมของหญิงและชายในสังคม ซึ่งคณะกรรมการฯ ดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศและเป็นวาระสำคัญ เพื่อหามาตรการทั้งทางกฎหมายและการบูรณาการในการทำงานร่วมกันเกี่ยวกับการคุ้มครองสตรีและบุคคลที่ถูกกระทำคามผิดเกี่ยวกับเพศ ตั้งแต่แรกเริ่มที่ถูกกระทำ

ในการนี้ ที่ประชุมจึงเห็นว่า ควรมีการขับเคลื่อนโดยผ่านคณะกรรมการดังกล่าว โดยอาจพิจารณาตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นอีกคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศโดยเฉพาะ ภายใต้อำนาจและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานภาพสตรีแห่งชาติ ส่วนประเด็นการแก้ไขปัญหามาตรการในทางกระบวนการยุติธรรม ควรมีการขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ซึ่งมีสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม เป็นเลขานุการ เพื่อรับประเด็นต่อเนื่องจากการพิจารณาของคณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานภาพสตรีแห่งชาติ เพื่อให้หน่วยงานทุกแห่งสามารถนำยุทธศาสตร์ไปใช้ในการขับเคลื่อน และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและรูปแบบการบริหาร ป้องกันและแก้ไข ปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๒ แนวทางการป้องกันก่อนการเกิดเหตุ

ที่ประชุมฯ ได้พิจารณาข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันก่อนการเกิดเหตุแล้ว เห็นด้วยกับข้อสังเกตดังกล่าว โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย ได้มีการดำเนินการตามแนวทางการป้องกันก่อนการเกิดเหตุอยู่แล้ว ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ข้อมูลว่า ได้มีการจัดตั้งศูนย์คุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาซึ่งถูกล่วงละเมิดทางเพศ กระทรวงศึกษาธิการ (ศคพ.) เพื่อให้การช่วยเหลือเยียวยานักเรียนนักศึกษาอย่างเป็นทางการเป็นธรรม โดยกำหนดให้สถานศึกษาต้องประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยดูแลเยียวยานักเรียนนักศึกษา ผู้ถูกล่วงละเมิดอย่างรวดเร็ว ทันท่วงที กรณีที่ผู้เสียหายไม่มีผู้ให้ความช่วยเหลือ ศคพ. ก็จะเข้ามาเป็นที่พึ่ง ในเบื้องต้นให้ได้รับการบำบัดฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ ไม่ละทิ้งให้เขาต้องอยู่ในสภาพยากลำบากโดยลำพัง โดยในระยะเริ่มแรกมุ่งคุ้มครองบุคคลที่สังกัดอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการ แต่เดิมการลงโทษผู้กระทำผิดวินัย เกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศ โดยการปลดออกหรือไล่ออกจะมีระยะเวลาในการพิจารณาที่ต้องใช้เวลานาน ภายหลังจากจัดตั้ง ศคพ. มีประมาณ ๒๐ คดี ที่ ศคพ. สามารถพิจารณาที่จะดำเนินการให้ออกจากราชการ ไว้ก่อนได้ พร้อมทั้งดำเนินการเพิกถอนใบอนุญาตวิชาชีพครูของครูสภา และมีการดำเนินการร่วมกับเครือข่าย ในการป้องกัน ปราบปราม และเยียวยาผู้เสียหายจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ แต่ยังคงขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ที่จะให้ความช่วยเหลือเยียวยาเด็กนักเรียนที่ถูกกระทำล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการอยู่ระหว่างดำเนินการ ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อออกมาตรการเยียวยา สำหรับช่องทางในการให้ความช่วยเหลือผู้ถูกกระทำทางเพศ หรือพบปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศในโรงเรียน สามารถติดต่อร้องเรียนและร้องทุกข์ได้ทางสายด่วน ๑๕๗๙ ส่วนหลักสูตรการสอนเพศวิถีศึกษา ทางกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้มีปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเพิ่มกิจกรรมการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยม และประเมินให้มีการเรียนรู้เรื่องสิทธิเสรีภาพ และเหตุที่จะนำไปสู่การถูกล่วงละเมิดทางเพศ และการป้องกันตัวเอง จากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทยได้ให้ข้อมูลว่า มีนโยบายในการออกประกาศกำหนด เงื่อนไขกรณีพิเศษเฉพาะเรื่อง เพื่อคุ้มครองผู้เสียหายซึ่งถูกล่วงละเมิดทางเพศซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๓ แนวทางการดำเนินการของภาครัฐเมื่อเกิดเหตุ

๑. กรณีแนวทางปฏิบัติในเรื่องการสอบถามข้อเท็จจริงต่อผู้เสียหาย เพื่อให้เป็นแนวทางการปฏิบัติเดียวกันทั่วประเทศ ทั้งองค์ความรู้ กระบวนการ และทักษะ ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นสอดคล้องกันว่า อาจพิจารณาพัฒนาระบบให้มีความสอดคล้องกันตั้งแต่กระบวนการในชั้นของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ไปจนถึงกระบวนการดำเนินงานของกระทรวงยุติธรรม ทั้งนี้ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) อาจดำเนินการประสานงานเพื่อให้เกิดแนวทางดังกล่าว หรือหากมีแนวทางการประสานอยู่แล้ว อาจประสานข้อมูลเพื่อพิจารณาพัฒนาระบบให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้แทนกระทรวง...

ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุขได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า กระทรวงสาธารณสุขมีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ถูกกระทำจากความรุนแรง ซึ่งรวมถึงผู้ประสบภัยอันเกิดจากการกระทำล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ โดยมีศูนย์พึ่งได้ (OSCC) ในโรงพยาบาลทุกแห่งทั่วประเทศ และมีการเชื่อมโยงกับระบบต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ถูกกระทำจากความรุนแรง และมีการจัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจร่างกายและการซักประวัติบุคคล อย่างไรก็ตาม ต้องมีการปรับปรุงระบบในเรื่องของข้อมูล เพราะยังไม่ได้เชื่อมต่อข้อมูลกับหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งเห็นว่า ควรมีการทำงานแบบบูรณาการของหน่วยงานต่างๆ และกำหนดแนวทางให้เป็นไปอย่างเดียวกันทั้งหมด

๒. กรณีช่องทางการแจ้งเหตุเพื่อให้การช่วยเหลือผู้ถูกกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ ปัจจุบันหน่วยงานของรัฐต่างๆ มีสายด่วน (Hotline) หรือเบอร์กลาง ของแต่ละหน่วยงาน เช่น กระทรวงศึกษาธิการมีช่องทางในการให้ความช่วยเหลือผู้ถูกกระทำทางเพศหรือพบปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ ในโรงเรียนทางสายด่วน ๑๕๗๙ กระทรวงยุติธรรมมีสายด่วนยุติธรรม ๑๑๑๑ กด ๗๗ เพื่อให้บริการรับเรื่องราวร้องทุกข์และรับคำขอใช้บริการด้านงานยุติธรรม

ผู้แทนกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า กรณีสายด่วนในปัจจุบันมีหลายช่องทางและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีสายด่วนกันแล้ว เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีสายด่วน ๑๙๑ ที่เป็นช่องทางในการรับเรื่องแจ้งเหตุร้ายจากประชาชน และกำลังจะมีการพัฒนาเป็นเบอร์กลางเบอร์เดียวที่จะรับแจ้งเหตุกรณีต่างๆ ทั้งนี้ การพิจารณาขอรับหมายเลขเบอร์โทรศัพท์สายด่วนเป็นเลขสี่หลัก กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมซึ่งเป็นผู้ดูแลจัดทำระบบและพิจารณาคำขอใช้บริการ หน่วยงานของรัฐอาจดำเนินการมีคำขอใช้บริการดังกล่าวไปยังกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้ ส่วนเว็บไซต์ (Website) หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานก็มีเว็บไซต์ประจำหน่วยงานอยู่แล้ว สำหรับแอปพลิเคชันก็สามารถใช้งานโซเชียลเน็ตเวิร์คนำมาประยุกต์ใช้เป็นอีกช่องทางในการแจ้งเหตุได้

อย่างไรก็ดี ประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ ดังกล่าว เป็นกรณีการรับแจ้งเหตุที่ต้องมีการให้คำปรึกษากับผู้มีความรู้และทักษะในการให้คำปรึกษา ผู้ที่รับเรื่องราวร้องทุกข์หรือรับแจ้งเหตุในปัจจุบันส่วนมากจะไม่มีความรู้หรือทักษะในการให้คำปรึกษา ถ้าจะให้มีการรับแจ้งเหตุและให้คำปรึกษา อาจต้องมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันและส่งต่อไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง โดยมีการจัดตั้งศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์หรือแจ้งเหตุกลางให้มีหน้าที่เป็นจุดบริการในการรับแจ้งเหตุและให้คำปรึกษา พร้อมทั้งประสานเรื่องส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมอาจต้องมีการศึกษาเพื่อพิจารณาให้มีการบูรณาการในการส่งต่อของศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์หรือแจ้งเหตุกลาง และต้องยกระดับการรับแจ้งเหตุโดยสายด่วนให้เป็นระบบการรับแจ้งเหตุและให้คำปรึกษากลาง

๓. กรณีการจัดให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์อย่างเพียงพอ และการบูรณาการการทำงานในรูปแบบทีมสหวิชาชีพ (Multidisciplinary team) มีประเด็นในเรื่องเกี่ยวกับการบูรณาการ

ในการทำงานร่วมกันและมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม โดยนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ ที่ทำงานด้านกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนต้องมีการขึ้นทะเบียนไว้กับกระทรวงยุติธรรม และมีการกระจายตัวไปทำงานอยู่ในระบบของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ อย่างเพียงพอและสามารถบูรณาการการทำงานในรูปแบบทีมสหวิชาชีพอย่างเป็นระบบ จึงต้องมีการบริหารจัดการ เกี่ยวกับระบบเชื่อมโยงข้อมูลนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ และเป็นกรณีที่มีความเกี่ยวข้องกับงาน ด้านกระบวนการยุติธรรม จึงเห็นควรให้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) กระทรวงยุติธรรม รับประเด็นไปพิจารณาศึกษาและบริหารจัดการระบบให้มีการบูรณาการการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. กรณีการจัดเก็บข้อมูลคดีแบบจำแนกเพศตั้งแต่กระบวนการรับแจ้งความร้องทุกข์ และการประสานงานส่งต่อเรื่องของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพิ่มเติมจากเดิมที่มีการจัดเก็บข้อมูลแบบจำแนก ประเภทคดี ประชุมฯ เห็นสอดคล้องกันว่า การจัดเก็บข้อมูลคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีการจัดเก็บ ข้อมูลตามกระบวนการอยู่แล้ว จึงเห็นควรให้สำนักงานตำรวจชาติรับประเด็นไปพิจารณาดำเนินการ ให้เป็นไปตามข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ ในเรื่องดังกล่าวต่อไป

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๔ แนวทางการแก้ไข พันฟู และเหยี่ยวภายหลังการเกิดเหตุ

๑. กรณีข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ ให้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม โดยละเอียดอย่างเร่งด่วน ในเรื่องการจัดทำโปรแกรมที่ใช้ในการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดคดีทางเพศเป็นการเฉพาะ การจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำผิดคดีทางเพศ (Risk Assessment Tool) การจัดทำระบบลงทะเบียนผู้กระทำผิดคดีทางเพศ เพื่อเป็นฐานข้อมูลบันทึกประวัติและข้อมูลอาชญากรรม ของผู้กระทำผิดคดีทางเพศ การผลักดันให้มีกฎหมายรองรับการจัดเก็บข้อมูลตัวอย่างสารพันธุกรรม (DNA) เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในคดี และติดตามการกระทำความผิดซ้ำ และมาตรการลงโทษคดีเกี่ยวกับเพศ กรณีการใช้ยาเพื่อปรับฮอร์โมนของผู้กระทำผิดหรือมีลักษณะการกระทำที่เป็นภัยต่อสังคม หรือเป็นคดี ที่กระทำต่อเด็ก พร้อมทั้งจัดทำระบบการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม โดยที่ประชุมฯ ได้พิจารณาหารือร่วมกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรมชี้แจงว่า ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยร่วมกับกรมราชทัณฑ์ เพื่อหารูปแบบแนวทางในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดคดีทางเพศซึ่งจะแล้วเสร็จในเดือนมีนาคม ๒๕๖๔ จะครอบคลุมถึงเรื่องแบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำผิดคดีทางเพศ (Risk Assessment Tool) และการจัดทำโปรแกรมที่ใช้ในการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดคดีทางเพศเป็นการเฉพาะ ส่วนการจัดทำระบบบันทึกประวัติและข้อมูลอาชญากรรม และมาตรการลงโทษคดีเกี่ยวกับเพศ กรณีการใช้ยาฮอร์โมน ของผู้กระทำผิด (Chemical Castration) ถูกบรรจุอยู่ในแผนการศึกษาวิจัยในระยะยาว

ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติชี้แจงว่า ปัจจุบันยังไม่มีกระบวนการติดตาม ผู้กระทำผิดทางเพศ แต่ในส่วนข้อมูลผู้กระทำผิดคดีทางเพศที่เป็นบันทึกประวัติและข้อมูลอาชญากรรม ของผู้กระทำผิดคดีทางเพศนั้นมีอยู่แล้ว

ผู้แทนกรมคุมประพฤติชี้แจงว่า จากการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลของศูนย์เฉพาะกิจ
เฝ้าระวังความปลอดภัยของประชาชน (JSOC) พบว่า มีข้อมูลในเชิงสถิติที่มีเพียงตัวเลข ทำให้ไม่สามารถ
แยกแยะและบริหารจัดการข้อมูลเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดได้ จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงกระบวนการ
จัดเก็บข้อมูลโดยมีเป้าประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลของแต่ละบุคคล และมีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ
รวมทั้งมีการส่งต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจนและเป็นระบบยิ่งขึ้น

ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุขชี้แจงว่า กระทรวงสาธารณสุขมีระบบการบันทึกข้อมูล
ผู้ถูกกระทำในคดีความผิดทางเพศเป็นรายบุคคล แต่ระบบดังกล่าวไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลไปใช้ในกระบวนการ
ยุติธรรม สำหรับข้อมูลผู้กระทำความผิดคดีทางเพศนั้นไม่มีการจัดเก็บ ส่วนมาตรการลงโทษคดีเกี่ยวกับเพศ
กรณีการใช้ยาฮอร์โมนของผู้กระทำผิด (Chemical Castration) อาจพิจารณาให้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม
โดยละเอียดอย่างเร่งด่วน เพื่อนำมาใช้ลงโทษกับผู้กระทำความผิดที่ไม่สามารถยับยั้งชั่งใจในการกระทำ
ความผิดเกี่ยวกับเพศได้

ผู้แทนสภาทนายความชี้แจงว่า ไม่เห็นด้วยที่จะนำมาตรการลงโทษคดีเกี่ยวกับเพศ
กรณีการใช้ยาฮอร์โมนของผู้กระทำผิด (Chemical Castration) มาใช้ลงโทษผู้กระทำผิดในประเทศไทย
เนื่องจากเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๒. กรณีการผลักดันให้มีการออกกฎหมายรองรับการจัดเก็บข้อมูลตัวอย่าง
สารพันธุกรรม (DNA) ต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อออกกฎหมายให้มีความชัดเจนว่า กระบวนการในการจัดเก็บ
สารพันธุกรรม (DNA) ในขั้นตอนใดสามารถดำเนินการได้และไม่สามารถดำเนินการได้ ต้องมีการดำเนินการเก็บเมื่อใด
ใครเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บ และเมื่อมีการจัดเก็บแล้วจะอยู่ในฐานข้อมูลเป็นระยะเวลาเท่าใด ซึ่งต้องมีการศึกษาวิจัย
เพิ่มเติมอย่างละเอียดเพื่อให้มีกฎหมายรองรับการจัดเก็บข้อมูลตัวอย่างสารพันธุกรรม (DNA) ดังกล่าว

๓. กรณีกำหนดมาตรการในการดำเนินการทางวินัยแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา
ที่ล่วงละเมิดทางเพศเด็กนักเรียน

ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการชี้แจงว่า ได้มีการจัดตั้งศูนย์คุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน
นักศึกษาซึ่งถูกล่วงละเมิดทางเพศ กระทรวงศึกษาธิการ (ศคพ.) เพื่อให้การช่วยเหลือเยียวยานักเรียนนักศึกษา
อย่างเป็นธรรม รวมถึงมีมาตรการในการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา
ซึ่งเดิมการลงโทษผู้กระทำผิดวินัยเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศโดยการปลดออกหรือไล่ออกจะมีระยะเวลา
ในการพิจารณาที่ต้องใช้เวลานาน ภายหลังจากจัดตั้ง ศคพ. มีประมาณ ๒๐ คดี ที่ ศคพ. สามารถพิจารณา
ที่จะดำเนินการให้ออกจากราชการไว้ก่อนได้ พร้อมทั้งดำเนินการเพิกถอนใบอนุญาตวิชาชีพครูของครูสภา
แต่เป็นกรณีข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา กระทำต่อเด็กนักเรียนนักศึกษา

๔. กรณีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ภารกิจของสำนักงานกองทุนยุติธรรมและสำนักงาน
ช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กระทรวงยุติธรรมเห็นด้วยกับข้อสังเกตดังกล่าว
และขอรับประเด็นดังกล่าวไปดำเนินการต่อไป

มติที่ประชุม

เห็นชอบกับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของที่ประชุม ดังนี้

๑. ประเด็นข้อสังเกตที่ ๑...

๑. ประเด็นข้อสังเกตที่ ๑ ที่ประชุมฯ เห็นด้วยกับประเด็นเรื่องการกำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องได้รับการดูแลกำกับ และติดตามจากคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นเป็นวาระแห่งชาติ จากการพิจารณาหารือร่วมกันพบว่า กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีคณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานภาพสตรีแห่งชาติ โดยมีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเลขานุการ และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะกรรมการฯ หลายหน่วยงาน เพื่อบูรณาการในการทำงานร่วมกัน ซึ่งคณะกรรมการฯ ดังกล่าวอาจพิจารณาดำเนินการตั้งคณะกรรมการขึ้นอีกคณะหนึ่ง เพื่อมอบหมายให้พิจารณาศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศโดยเฉพาะ ส่วนประเด็นการแก้ไขปัญหาในทางกระบวนการยุติธรรม เห็นควรมีการขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ซึ่งมีสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรมเป็นเลขานุการ เพื่อรับประเด็นต่อเนื่องจากการพิจารณาของคณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานภาพสตรีแห่งชาติ เพื่อให้หน่วยงานทุกแห่งสามารถนำยุทธศาสตร์ไปใช้ในการขับเคลื่อน และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและรูปแบบการบริหาร ป้องกันและแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ

๒. ประเด็นข้อสังเกตที่ ๒ ที่ประชุมฯ เห็นด้วยกับแนวทางการป้องกันก่อนการเกิดเหตุ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย ได้มีการดำเนินการตามแนวทางการป้องกันก่อนการเกิดเหตุแล้ว กรณีการคุกคามทางเพศ (sexual harassment) ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากผู้กระทำมีอำนาจเหนือผู้ถูกระทำ และอาจเกิดขึ้นในสถานที่ที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ เพื่อเป็นการป้องกันการกระทำละเมิดหรือคุกคามทางเพศก่อนเกิดเหตุดังกล่าว กระทรวงยุติธรรมจะดำเนินการจัดทำระบบเพื่อดูแลและควบคุมไม่ให้เกิดการกระทำล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศระหว่างผู้ต้องขังในเรือนจำ หรือเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมในสถานคุมขัง พร้อมทั้งสร้างเจตคติและการระมัดระวังตนเองเพื่อป้องกันการกระทำความผิดจากพฤติกรรมที่ต้องลักษณะของการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการกระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ พ.ศ. ๒๕๕๓ ระหว่างผู้บังคับบัญชา กับผู้ใต้บังคับบัญชา สำหรับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ

๓. ประเด็นข้อสังเกตที่ ๓ ที่ประชุมฯ เห็นด้วยกับแนวทางดำเนินการของภาครัฐเมื่อเกิดเหตุ ดังนี้

(๑) กรณีการพัฒนาแนวทางปฏิบัติในเรื่องการสอบถามข้อเท็จจริงต่อผู้เสียหายให้เป็นอย่างเดียวกัน อาจต้องมีการพัฒนาระบบให้มีความสอดคล้องกันตั้งแต่กระบวนการในชั้นของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ไปจนถึงกระบวนการดำเนินงานของกระทรวงยุติธรรม ซึ่งต้องมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เห็นควรให้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) พิจารณาดำเนินการประสานงานเพื่อให้เกิดแนวทางดังกล่าว หรือหากมีแนวทางการประสานงานอยู่แล้วอาจประสานข้อมูลเพื่อพิจารณาพัฒนาระบบให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

(๒) กรณี...

(๒) กรณีช่องทางการแจ้งเหตุ ควรพัฒนาระบบให้เป็นระบบการรับแจ้งเหตุและให้คำปรึกษา และประสานเรื่องส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกลาง เห็นควรให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม อาจต้องมีการศึกษาเพื่อพิจารณาให้มีการบูรณาการในการส่งต่อเรื่องราวร้องทุกข์และการรับแจ้งเหตุ โดยจัดตั้ง ศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์หรือแจ้งเหตุกลาง พร้อมทั้งยกระดับการรับแจ้งเหตุโดยสายด่วนให้เป็นระบบการรับแจ้ง เหตุและให้คำปรึกษากลาง

(๓) กรณีการจัดให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์อย่างเพียงพอ และการบูรณาการ การทำงานในรูปแบบทีมสหวิชาชีพ (Multidisciplinary team) เพื่อให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ อย่างเพียงพอและสามารถบูรณาการการทำงานในรูปแบบทีมสหวิชาชีพอย่างเป็นระบบ เป็นกรณีที่มีความเกี่ยวข้องกับ งานด้านกระบวนการยุติธรรม เห็นควรให้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) กระทรวงยุติธรรม ไปพิจารณาศึกษาและบริหารจัดการเกี่ยวกับระบบเชื่อมโยงข้อมูลนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ และให้มีการบูรณาการการทำงานในรูปแบบทีมสหวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) กรณีการจัดเก็บข้อมูลคดีแบบจำแนกเพศตั้งแต่กระบวนการรับแจ้งความร้องทุกข์ และการประสานงานส่งต่อเรื่องของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพิ่มเติมจากเดิมที่มีการจัดเก็บข้อมูลแบบจำแนก ประเภทคดี เห็นควรให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติรับประเด็นไปพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามข้อสังเกต ของคณะกรรมการวิสามัญฯ ในเรื่องดังกล่าวต่อไป

๔. ประเด็นข้อสังเกตที่ ๔ ที่ประชุมฯ เห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไข พื้นฟู และเยียวยาหลังการเกิดเหตุ ดังนี้

(๑) กรณีให้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมโดยละเอียดอย่างเร่งด่วน เรื่องการจัดทำโปรแกรม ที่ใช้ในการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดคดีทางเพศเป็นการเฉพาะ การจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำ ความผิดซ้ำของผู้กระทำผิดคดีทางเพศ (Risk Assessment Tool) สำนักงานกิจการยุติธรรม ร่วมกับกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ อยู่ระหว่างดำเนินการตามข้อสังเกตฯ ดังกล่าว

(๒) กรณีให้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมโดยละเอียดอย่างเร่งด่วน เรื่องการจัดทำระบบ ลงทะเบียนผู้กระทำผิดคดีทางเพศ เพื่อเป็นฐานข้อมูลบันทึกประวัติและข้อมูลอาชญากรรมของผู้กระทำ ความผิดคดีทางเพศ และการจัดทำระบบการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เห็นควร ให้สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ศึกษาวิจัยเพิ่มเติมโดยละเอียดอย่างเร่งด่วน เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยง ข้อมูลกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมด้วยดิจิทัล

(๓) กรณีให้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมโดยละเอียดอย่างเร่งด่วน เกี่ยวกับการผลักดัน ให้มีการออกกฎหมายรองรับการจัดเก็บข้อมูลตัวอย่างสารพันธุกรรม (DNA) ที่ประชุมฯ เห็นด้วยที่จะให้มีการศึกษาวิจัย เพิ่มเติมโดยละเอียดอย่างเร่งด่วนในประเด็นดังกล่าว

(๔) กรณีให้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมโดยละเอียดอย่างเร่งด่วน เรื่อง มาตรการลงโทษ คดีเกี่ยวกับเพศ กรณีการใช้ยาฮอร์โมนของผู้กระทำผิด (Chemical Castration) เห็นควรให้สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ศึกษาวิจัยเพิ่มเติมโดยละเอียดอย่างเร่งด่วน โดยให้นำหลักการเรื่องสิทธิมนุษยชนมาพิจารณาด้วย

(๕) กรณีกำหนด...

(๕) กรณีกำหนดมาตรการในการดำเนินการทางวินัยแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ล่วงละเมิดทางเพศเด็กนักเรียน ที่ประชุมฯ เห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ โดยหากเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศในลักษณะการข่มขืนกระทำชำเราจะเข้าเกณฑ์การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างร้ายแรง ส่วนรายละเอียดอื่นๆ เห็นควรให้คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นเป็นวาระแห่งชาติ และมีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นเลขานุการ มีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าว

(๖) กรณีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ภารกิจของสำนักงานกองทุนยุติธรรมและสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กระทรวงยุติธรรมเห็นด้วยกับข้อสังเกตดังกล่าว และขอรับประเด็นดังกล่าวไปดำเนินการต่อไป

๓.๒ ประเด็นการแก้ไข เพิ่มเติม และตีความกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ

ฝ่ายเลขานุการฯ ชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อที่ประชุมพิจารณา ดังนี้

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๑ พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยาม มาตรา ๑ (๑๘) “กระทำชำเรา” แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๒ พิจารณาเพิ่มบทนิยามและบทลงโทษของการกระทำคุกคามทางเพศ ในประมวลกฎหมายอาญา

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๓ พิจารณาการตีความพฤติการณ์ความผิดเกี่ยวกับเพศ กรณีผู้กระทำกับผู้ถูกกระทำเป็นบุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี มีความสัมพันธ์ในเชิงชู้สาว

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๔ พิจารณากำหนดให้บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ ๙ ความผิดเกี่ยวกับเพศ เป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๕ พิจารณาการสืบพยานไว้ก่อนตามมาตรา ๒๓๗ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกรณีที่เป็นมุมมองด้านสภาพจิตใจของผู้เสียหายหรือพยาน และข้อกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการสืบพยานไว้ก่อน จะทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบในรูปคดีของคู่ความ

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๖ พิจารณาการแก้ไขกฎหมายให้การฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายทางแพ่งในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศไม่ควรมียอายุความ และกำหนดค่าเสียหายในลักษณะที่เป็นค่าเสียหายเชิงลงโทษ

ฝ่ายเลขานุการฯ จึงนำเรียนที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณา

ที่ประชุมได้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๑ พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยาม มาตรา ๑ (๑๘) “กระทำชำเรา” แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๑๘) ได้กำหนดนิยามคำว่า “กระทำชำเรา” หมายความว่า กระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำล่วงล้ำอวัยวะเพศ

ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น ซึ่งคณะกรรมการวิชาการวิสามัญฯ ได้เสนอให้แก้ไขคำนิยามดังกล่าว โดยกำหนดให้หมายความว่า กระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้อวัยวะเพศหรือสิ่งอื่นใดของผู้กระทำหรือของผู้อื่นล่วงล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่นหรือของผู้กระทำ และกำหนดลักษณะการข่มขืนกระทำชำเราตามมาตรา ๒๗๖ ให้รวมถึงการข่มขืนกระทำชำเราด้วยวิธีการอื่นใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ เพื่อให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ในพหุติการณณ์ ดังนี้

(๑) กรณีผู้กระทำบังคับให้ผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กผู้ชายสอดใส่อวัยวะเพศของผู้เสียหายเข้าไปในทวารหนักของผู้กระทำ

(๒) การกระทำโดยการบังคับให้ผู้อื่นล่วงล้ำตนเอง กรณีครูผู้หญิงบังคับให้เด็กนักเรียนชายกระทำสอดใส่อวัยวะเพศของผู้เสียหายกับครูผู้หญิง

(๓) กรณีบุคคลที่เป็นเพศเดียวกันกระทำการข่มขืนกระทำชำเรา หรือกรณีครูฝึกสอนผู้หญิงใช้นิ้วสอดใส่ในอวัยวะเพศนักเรียนหญิง

(๔) กรณีที่ผู้หญิงถูกกระทำด้วยสิ่งอื่นใดหรือเด็กผู้ชายถูกกระทำด้วยสิ่งอื่นใดหรือถูกกอดจูบในขณะอาบน้ำ หรือบังคับให้กระทำเพื่อสนองความใคร่

จากการพิจารณาศึกษาพบว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๑๘) ได้กำหนดบทนิยามดังกล่าว เพื่อให้มีความหมายเป็นไปตามลักษณะของการกระทำชำเราตามธรรมชาติซึ่งสอดคล้องกับแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกา โดยบทนิยามดังกล่าวครอบคลุมได้ทั้งกรณีที่ผู้กระทำไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงเป็นฝ่ายกระทำและเป็นฝ่ายถูกกระทำ ไม่ว่าจะใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำหรือของผู้ถูกกระทำ ล่วงล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น และเป็นการสนองความใคร่ของผู้กระทำ ก็เข้าลักษณะเป็นการกระทำ ความผิดข่มขืนกระทำชำเราแล้ว โดยศาลจะเป็นผู้พิจารณาในรายละเอียดของการกระทำ ส่วนของการใช้สิ่งอื่นใดหรืออวัยวะอื่น ซึ่งมีใช้อวัยวะเพศ สอดใส่เข้าไปในอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น ไปกำหนดเป็นความผิดฐานอนาจารในลักษณะร้ายแรงที่ผู้กระทำต้องได้รับโทษหนักขึ้นตามมาตรา ๒๗๘ วรรคสอง (กรณีกระทำแก่บุคคล) และมาตรา ๒๗๙ วรรคสี่ (กรณีกระทำแก่เด็ก) เนื่องจากเห็นว่า การใช้วัตถุอื่นใดที่ไม่ใช่อวัยวะของมนุษย์ล่วงล้ำหรืออวัยวะอื่น ซึ่งมีใช้อวัยวะเพศ ล่วงล้ำอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น ไม่ใช่ลักษณะของการกระทำชำเราตามธรรมชาติ แต่มีผลร้ายแรงเทียบเท่ากัน และมีกำหนดโทษเทียบเท่ากับความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามมาตรา ๒๗๖ วรรคหนึ่ง และฐานกระทำชำเราเด็กตามมาตรา ๒๗๗ วรรคหนึ่ง แล้ว ที่ประชุมฯ จึงเห็นว่า ยังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขบทนิยามดังกล่าว

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๒ พิจารณาเพิ่มบทนิยามและบทลงโทษของการกระทำคุกคามทางเพศ ในประมวลกฎหมายอาญา

ประเด็นการพิจารณาบทนิยามและบทลงโทษเกี่ยวกับลักษณะความผิดคุกคามทางเพศตามข้อสังเกตของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญฯ ที่ประชุมฯ ได้พิจารณาศึกษาร่วมกันแล้วเห็นว่า เป็นการยกระดับให้ความผิดคุกคามทางเพศมีบทลงโทษเพิ่มขึ้น โดยมาตรา ๓๙๗ วรรคสอง ของประมวลกฎหมายอาญา

ที่กำหนด...

ที่กำหนดให้การกระทำอันมีลักษณะต่อไปในทางที่จะล่วงละเมิดทางเพศต่อระหว่างโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งได้มีการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ มาแล้ว อีกทั้ง กระทรวงยุติธรรม ได้เคยเสนอร่างมาตรา ๒๘๕/๓ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดคุกคามทางเพศ แต่ในชั้นการเสนอร่างกฎหมาย ได้ผ่านการพิจารณาโดยคณะกรรมการกฤษฎีกามาแล้วว่า มีหลักการทำนองเดียวกันกับมาตรา ๓๙๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีลักษณะความผิดเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศที่ยังไม่ถึงกับเป็นความผิดฐานกระทำอนาจาร และถึงแม้ว่ามาตรา ๓๙๗ จะเป็นความผิดลหุโทษ และมีระวางโทษต่ำกว่าระวางโทษตามร่างมาตรา ๒๘๕/๓ แต่โดยที่มาตรา ๓๙๗ เพิ่งแก้ไขเพิ่มเติม จึงสมควรให้ใช้บังคับเป็นระยะเวลาหนึ่งก่อน หากมีปัญหาการบังคับใช้จึงจะพิจารณาทบทวน

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๓ พิจารณาการตีความพฤติการณ์ความผิดเกี่ยวกับเพศ กรณีผู้กระทำกับผู้ถูกกระทำเป็นบุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี มีความสัมพันธ์ในเชิงชู้สาว

ที่ประชุมฯ ได้พิจารณาศึกษาประเด็นการตีความโดยให้นำพฤติการณ์ตามมาตรา ๒๗๗ วรรคห้า แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้กับกรณีผู้กระทำกับผู้ถูกกระทำเป็นบุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี โดยมีเพศสัมพันธ์กันในลักษณะที่เป็นคู่รัก โดยให้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษา อบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อมของผู้กระทำผิดและเด็กผู้ถูกกระทำ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำผิดกับเด็กผู้ถูกกระทำ หรือเหตุอื่นอันควรเพื่อประโยชน์ของเด็กผู้ถูกกระทำ และให้นำมาใช้แก่กรณีความผิดตามมาตรา ๒๗๙ ความผิดฐานพาเด็กไปเพื่อการอนาจาร มาตรา ๒๘๓ ทวิ ความผิดฐานพาไปเพื่อการอนาจาร มาตรา ๓๑๗ ความผิดฐานพรากเด็ก และมาตรา ๓๑๙ ความผิดฐานพรากผู้เยาว์ ด้วย ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่า ในทางปฏิบัติเมื่อมีคดีความผิดซึ่งมีผู้กระทำเป็นเด็กหรือเยาวชน ย่อมต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดี โดยศาลเยาวชนและครอบครัว และทุกคดีต้องมีการทำรายงานสืบเสาะ อีกทั้งศาลต้องพิจารณาคำวินิจฉัยถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อมของผู้กระทำผิดและเด็กผู้ถูกกระทำ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำผิดกับเด็กผู้ถูกกระทำ หรือเหตุอื่นอันควรเพื่อประโยชน์ของเด็กผู้ถูกกระทำอยู่แล้ว และกรณีการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งผู้กระทำกับผู้ถูกกระทำเป็นบุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี และมีความสัมพันธ์ในเชิงชู้สาว ศาลต้องพิจารณาพฤติการณ์แวดล้อมอยู่แล้ว สำหรับกรณีที่ผู้กระทำผิดมีอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ย่อมต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดี โดยศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งจะมีแนวทางในการดำเนินการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน โดยต้องพิจารณาพฤติการณ์แวดล้อมต่างๆ และรวมถึงบทบัญญัติความผิดที่เสนอให้มีการตีความด้วย

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๔ พิจารณากำหนดให้บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ ๙ ความผิดเกี่ยวกับเพศ เป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๑. ประเด็นการพิจารณาแนวทางการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายและการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ในการแจ้งสิทธิให้ผู้เสียหายได้ทราบถึงสิทธิในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากจำเลย

และการจัดหาหนายอาสาเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายในการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน นั้น กระทรวงยุติธรรมได้มีนโยบายยุติธรรมใส่ใจ หรือ Justice Care เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้เสียหาย ซึ่งรวมถึง การจัดหาหนายอาสาเพื่อให้ความช่วยเหลือในทางคดี ซึ่งถือว่าเป็นกลไกของรัฐที่เป็นช่องทางในการจัด ให้มีหนายอาสาให้ความช่วยเหลือ เมื่อพิจารณาถึงความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นความผิดต่อรัฐ จึงต้องกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการแจ้งสิทธิให้กับผู้เสียหาย ที่สามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน อันเนื่องมาจากผลของการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ส่วนความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา บางส่วนกฎหมาย กำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความได้ จึงมีความแตกต่างกัน เว้นแต่ผู้เสียหายไม่ทราบถึงกลไกของรัฐ เกี่ยวกับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากจำเลย และเป็นความยากลำบากที่จะเข้าถึงค่าสินไหมทดแทน และการจัดหาหนายอาสาเพื่อเข้ามาช่วยเหลือในทางคดีได้ ถ้ารัฐมีกลไกที่จะหาหนายอาสาให้ไม่ว่าจะกรณีใดก็ตาม ก็จะเป็นประโยชน์ให้กับผู้เสียหาย ซึ่งกลไกการจัดหาหนายอาสาให้กับผู้เสียหายในกลุ่มที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการทางศาล หรือกลุ่มที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ อาจกำหนดให้เป็นการดำเนินการ ของสำนักงานกองทุนยุติธรรมหรือของสภาหนายอาสา

๒. การให้ความช่วยเหลือในเรื่องการแจ้งสิทธิที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนจากจำเลย โดยที่มาตรา ๔๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเป็นกรณีความผิดที่ไม่ได้ถูกกำหนดไว้ ในมาตรา ๔๓ และในทางปฏิบัติพนักงานอัยการมีการดำเนินการโดยมีหนังสือแจ้งสิทธิให้กับผู้เสียหายได้ทราบ และผู้เสียหายสามารถมีหนังสือเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามกระบวนการของอัยการได้อยู่แล้ว โดยไม่มี ความจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๔๔/๑

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๕ พิจารณาการสืบพยานไว้ก่อนตามมาตรา ๒๓๗ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกรณีที่เห็นมุมมองด้านสภาพจิตใจของผู้เสียหายหรือพยาน และข้อกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการสืบพยานไว้ก่อน จะทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบในรูปคดีของคู่ความ

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการสืบพยานไว้ก่อนตามมาตรา ๒๓๗ แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา ตามที่คณะกรรมการวิสามัญฯ เสนอ ที่ประชุมฯ พิจารณาศึกษาแล้วพบว่า การสืบพยานไว้ก่อนไม่ได้มีส่วนทำให้มาตรการในการสืบพยานลดลง แต่การสืบพยานไว้ก่อนสำหรับความผิด เกี่ยวกับเพศถือว่าเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อน จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมในการสืบพยาน และบางกรณี ถือเป็นประโยชน์ต่อผู้เสียหาย โดยเฉพาะผู้เสียหายที่เป็นชาวต่างชาติซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวหรือเป็นแรงงานต่างด้าว ที่อาจเดินทางกลับประเทศของตน เพราะความรู้สึกที่ว่าถูกกระทำจนไม่อยากจะอยู่ในประเทศไทยหรือมีความจำเป็นต้องเดินทางกลับ และถ้าเป็นความต้องการของผู้เสียหายหรือทำเพื่อคุ้มครองผู้เสียหาย การสืบพยานไว้ก่อนก็ถือว่าเป็นกลไกที่มีส่วนช่วยได้อย่างมาก และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสามารถรับไป ดำเนินการเป็นแนวทางปฏิบัติได้

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๖ พิจารณาการแก้ไขกฎหมายให้การฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย ทางแพ่งในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศไม่ควรมีอายุความ และกำหนดค่าเสียหายในลักษณะที่เป็นค่าเสียหายเชิงลงโทษ

ที่ประชุมฯ พิจารณาแล้วมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ประเด็นการแก้ไขกฎหมาย ให้การฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายทางแพ่งในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศไม่ควรมียุคความ และกำหนดค่าเสียหาย ในลักษณะที่เป็นค่าเสียหายเชิงลงโทษดังกล่าว เป็นประเด็นที่ต้องมีการพิจารณาศึกษาอย่างละเอียดรอบคอบ โดยอาจพิจารณาให้คณะกรรมการที่กำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ และมีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์เป็นเลขานุการ พิจารณาศึกษาประเด็นดังกล่าวอย่างรอบด้าน

มติที่ประชุม

เห็นชอบตามข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของที่ประชุม ดังนี้

๑. ประเด็นข้อสังเกตที่ ๑ ข้อสังเกตเกี่ยวกับความหมายของนิยามคำว่า “การกระทำชำเรา” ตามที่คณะกรรมการวิสามัญฯ เสนอ เป็นความผิดที่กำหนดไว้เป็นกรณีกระทำความผิดฐานอนาจาร โดยการล่วงล้ำตามมาตรา ๒๗๘ วรรคสอง และมาตรา ๒๗๙ วรรคสี่ อยู่แล้ว ซึ่งมีกำหนดโทษเท่ากับ ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามมาตรา ๒๗๖ วรรคหนึ่ง และฐานกระทำชำเราเด็กตามมาตรา ๒๗๗ วรรคหนึ่ง ส่วนการพิจารณาความร้ายแรงของการกระทำความผิดดังกล่าว โดยผลทางกฎหมายจะพิจารณา ได้จากการกำหนดโทษไว้สำหรับความผิดนั้น เมื่อกฎหมายได้กำหนดโทษไว้เทียบเท่ากัน จึงเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงเฉพาะลักษณะของการกระทำความผิดอาจไม่มีความจำเป็น เนื่องจากการแยกประเภท ลักษณะพฤติการณ์ระหว่างการทำชำเราและการอนาจารที่มีความร้ายแรงออกจากกันมีความชัดเจนเพียงพอแล้ว ที่จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาได้ตามพฤติการณ์และลงโทษได้ตามอัตราโทษที่มีความเทียบเท่ากัน สำหรับประเด็นลักษณะของการข่มขืนกระทำชำเรานั้น เพื่อให้มีความหมายเป็นไปตามลักษณะของการกระทำชำเรา ตามธรรมชาติซึ่งสอดคล้องกับแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกา บทนิยามดังกล่าวครอบคลุมได้ทั้งกรณีที่ผู้กระทำ ไม่ว่าจะชายหรือหญิงเป็นฝ่ายกระทำและเป็นฝ่ายถูกระกระทำ ไม่ว่าจะใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำหรือของผู้ถูกระกระทำ ล่วงล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น และเป็นการสนองความใคร่ของผู้กระทำ ก็เข้าลักษณะ เป็นการกระทำความผิดข่มขืนกระทำชำเราแล้ว โดยศาลจะเป็นผู้พิจารณาในรายละเอียดของการกระทำ อีกทั้ง ประเด็นนี้ได้ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติมาแล้ว

๒. ประเด็นข้อสังเกตที่ ๒ ข้อสังเกตเกี่ยวกับการพิจารณาเพิ่มบทนิยามและบทลงโทษ ของการกระทำคุกคามทางเพศในประมวลกฎหมายอาญาของคณะกรรมการวิสามัญฯ เป็นกรณีเสนอ ให้มีการเพิ่มโทษสำหรับความผิดคุกคามทางเพศ ซึ่งประเด็นดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณามาแล้วในระดับนโยบาย และผ่านการพิจารณาในกระบวนการเสนอพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย อาจมีการติดตามผลการบังคับใช้กฎหมาย โดยให้เป็นไปตามกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการที่กำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ และมีกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเลขานุการ ดังกล่าว

๓. ประเด็นข้อสังเกตที่ ๓ ข้อสังเกตเกี่ยวกับการตีความกรณีการดำเนินคดีความผิด เกี่ยวกับเพศซึ่งผู้กระทำกับผู้ถูกระกระทำเป็นบุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี และมีความสัมพันธ์ในเชิงชู้สาว ศาลต้องพิจารณาพฤติการณ์แวดล้อมอยู่แล้ว และกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ย่อมต้องเข้าสู่กระบวนการ

พิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งศาลมีแนวทางในการดำเนินการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน โดยต้องพิจารณาพฤติการณ์แวดล้อมต่างๆ และรวมถึงบทบัญญัติความผิดที่เสนอให้มีการตีความด้วย เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจในการพิจารณาพฤติการณ์แห่งคดีอยู่แล้ว จึงอาจจะยังไม่มี ความจำเป็น ให้มีการตีความพฤติการณ์ความผิดเกี่ยวกับเพศ กรณีผู้กระทำกับผู้ถูกกระทำเป็นบุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี มีความสัมพันธ์ในเชิงคู่สาวดังกล่าว

๔. ประเด็นข้อสังเกตที่ ๔ ข้อสังเกตเกี่ยวกับการพิจารณากำหนดให้บทบัญญัติ ในประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ ๙ ความผิดเกี่ยวกับเพศ เป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา ที่ประชุมเห็นด้วยกับข้อสังเกตดังกล่าวว่า การเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมาย เกี่ยวกับค่าเสียหายและการจัดหาทนายความกรณีผู้เสียหายเป็นเรื่องที่สำคัญ กลไกของรัฐต้องมีการจัดระบบ ให้มีการจัดหาทนายความให้กับผู้เสียหายที่ดูแลตัวเองไม่ได้ จึงเห็นควรให้สำนักงานกฤษฎีการับไปดำเนินการ ร่วมกับสภาพทนายความ สำหรับกรณีให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมีหน้าที่แจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึงสิทธิ ที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยได้ ในทางปฏิบัติพนักงานอัยการมีการดำเนินการช่วยเหลือผู้เสียหาย ให้ยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอยู่แล้ว ทั้งนี้ หากเห็นว่า มีความสำคัญที่จะต้องมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามกลไกดังกล่าว เห็นควรกำหนดให้เป็นไป ตามกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการที่กำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ และมีกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์เป็นเลขานุการ เพื่อช่วยติดตามและประเมินผลการดำเนินการดังกล่าว และเนื่องจาก สามารถแก้ไขปัญหาในเชิงบริหารได้ จึงไม่มีความจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑

๕. ประเด็นข้อสังเกตที่ ๕ ข้อสังเกตเกี่ยวกับการสืบพยานไว้ก่อนตามมาตรา ๒๓๗ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่ประชุมฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับข้อสังเกตดังกล่าว โดยเห็นควรให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่รับผิดชอบไปดำเนินการปรับปรุงแนวทางและจัดทำคู่มือ ให้กับเจ้าหน้าที่ในทางปฏิบัติ

๖. ประเด็นข้อสังเกตที่ ๖ การฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายทางแพ่งในคดีความผิด เกี่ยวกับเพศไม่ควรมียุอายุความ และกำหนดค่าเสียหายในลักษณะที่เป็นค่าเสียหายเชิงลงโทษ ที่ประชุมฯ พิจารณาแล้วเห็นควรที่จะต้องมีการพิจารณาศึกษาอย่างละเอียดรอบคอบ โดยอาจพิจารณามอบหมาย ให้คณะกรรมการที่กำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ และมีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นเลขานุการ พิจารณาศึกษาประเด็นดังกล่าวอย่างรอบด้าน

๓.๓ ข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมกับการป้องกันและ แก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศ

ฝ่ายเลขานุการฯ ชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อที่ประชุมพิจารณา ดังนี้

ประเด็นข้อสังเกต...

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๑ การนำเสนอสื่อข่าวหรือสื่อบันเทิงในรูปแบบต่างๆ เกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา หรือการล่วงละเมิดทางเพศ ควรมีการจัดทำคู่มือมาตรฐานและแนวทางที่เหมาะสมในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา และการล่วงละเมิดทางเพศของสื่อมวลชน และควรควบคุมการผลิตสื่อบันเทิงในรูปแบบต่างๆ ที่ไม่เป็นการส่งเสริมการล่วงละเมิดหรือการคุกคามทางเพศ หรือการมองเรื่องการคุกคามทางเพศเป็นเรื่องปกติ

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๒ ควรมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรม (DNA) และการลงทะเบียนข้อมูลของผู้ต้องขังคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๓ ควรมีมาตรการเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีการล่วงละเมิดทางเพศต่อนักเรียนและผู้อยู่ในความดูแล

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๔ ควรมีการให้ความช่วยเหลือและเยียวยาแก่ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๕ ควรศึกษาขอบเขตของกฎหมายเกี่ยวกับอุปกรณ์เซ็กส์ทอย (Sex Toy) และสื่อลามกอนาจาร

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๖ ควรมีแนวทางการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้เสียหายในความผิดเกี่ยวกับเพศ รวมถึงมาตรการดำเนินการกักขังความที่ทอดทิ้งผู้เสียหายในระหว่างการดำเนินคดี

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๗ ควรมีการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับเพศในชั้นของพนักงานสอบสวน

ฝ่ายเลขานุการฯ จึงนำเรียนที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณา

ที่ประชุมได้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๑ การนำเสนอสื่อข่าวหรือสื่อบันเทิงในรูปแบบต่างๆ เกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา หรือการล่วงละเมิดทางเพศ

ที่ประชุมฯ พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ กรณีการนำเสนอข่าวหรือสื่อบันเทิงในรูปแบบต่างๆ เกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา หรือการล่วงละเมิดทางเพศ ให้คำนึงถึงการคุ้มครองผู้เสียหายและญาติของผู้เสียหาย และไม่ควรลงรายละเอียดมากเกินไป รวมทั้งการนำเสนอสื่อบันเทิงในรูปแบบต่างๆ ต้องไม่เป็นการส่งเสริมการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ โดยการจัดทำคู่มือมาตรฐานและแนวทางการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศของสื่อมวลชน และเห็นควรบรรจุอยู่ในแผนดำเนินการของคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นเป็นวาระแห่งชาติ และมีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเลขานุการ เพื่อให้คณะกรรมการดังกล่าวพิจารณากำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำคู่มือมาตรฐานและแนวทางการนำเสนอข่าวดังกล่าวต่อไป

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๒ ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรม (DNA) และการลงทะเบียนข้อมูลของผู้ต้องขังคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ

ที่ประชุมฯ พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ ซึ่งเห็นควรให้ต้องมีการศึกษาวิจัยโดยละเอียดอย่างเร่งด่วนและรอบคอบ เพื่อผลักดันให้มีการออกกฎหมายรองรับการจัดเก็บข้อมูลตัวอย่างสารพันธุกรรม (DNA) เป็นแนวทางการแก้ไข ฟันฟู และเยียวภายหลังเกิดเหตุแล้ว

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๓ มาตรการเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีการล่วงละเมิดทางเพศต่อนักเรียนและผู้อยู่ในความดูแล

ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการชี้แจงว่า ได้มีการจัดตั้งศูนย์คุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาซึ่งถูกล่วงละเมิดทางเพศ กระทรวงศึกษาธิการ (ศคพ.) เพื่อให้การช่วยเหลือเยียวยานักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นธรรม รวมถึงมีมาตรการในการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเดิมการลงโทษผู้กระทำผิดวินัยเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศโดยการปลดออกหรือไล่ออกจะมีระยะเวลาในการพิจารณาที่ต้องใช้เวลานาน ภายหลังจากจัดตั้ง ศคพ. มีประมาณ ๒๐ คดี ที่ ศคพ. สามารถพิจารณาที่จะดำเนินการให้ออกจากราชการไว้อีก่อนได้ พร้อมทั้งดำเนินการเพิกถอนใบอนุญาตวิชาชีพครูของครูสภา แต่เป็นกรณีข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา กระทำต่อเด็กนักเรียน นักศึกษา

ที่ประชุมฯ เห็นสอดคล้องกันว่า ถ้าเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศในลักษณะ การข่มขืนกระทำชำเราจะเข้าเกณฑ์การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างร้ายแรง ส่วนรายละเอียดในลักษณะแห่งการกระทำความผิด เพื่อปรับโทษ ให้ถึงขนาดปลดออกหรือไล่ออก อาจต้องมีการปรึกษาร่วมกับสำนักงาน ก.พ. จึงเห็นควรให้คณะกรรมการ ที่จัดตั้งขึ้นเป็นวาระแห่งชาติ และมีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเลขานุการ มีการศึกษา เพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าว

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๔ การให้ความช่วยเหลือและเยียวยาแก่ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพชี้แจงว่า ได้พิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์เรื่องการเยียวยา แก่ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ โดยผู้เสียหายซึ่งได้เข้ามาในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นกรณี เข้าเมืองถูกกฎหมายหรือผิดกฎหมาย ถ้าเป็นผู้ถูกกระทำในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ จะเป็นไปตามพระราชบัญญัติ ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งถือว่ามิกฎหมาย กำหนดให้การเยียวยาผู้เสียหายไว้อยู่แล้ว ส่วนกรณีงบประมาณไม่เพียงพอกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ดำเนินการไปบ้างแล้ว

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๕ ขอบเขตของกฎหมายเกี่ยวกับอุปกรณ์เซ็กส์ทอย (Sex Toy) และสื่อลามกอนาจาร

ที่ประชุมฯ เห็นสอดคล้องกันว่า คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้พิจารณาแล้วแต่ยังไม่ มีงานวิจัยใดที่สนับสนุนผลอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์เซ็กส์ทอย (Sex Toy) และสื่อลามกอนาจาร จะช่วยป้องกันหรือแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราหรือการล่วงละเมิดทางเพศได้ ซึ่งยังไม่มีข้อมูลวิจัย หรือข้อสังเกตที่ชัดเจน จึงไม่สามารถพิจารณาหาข้อสรุปได้

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๖ แนวทางการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้เสียหาย ในความผิดเกี่ยวกับเพศ รวมถึงมาตรการดำเนินการกับนายความที่ทอดทิ้งผู้เสียหายในระหว่างการดำเนินคดี ผู้แทนสภาพนายความชี้แจงว่า พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ มีบทบัญญัติ เกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับมรรยาทนายความ รวมทั้งการดำเนินการเพิกถอนใบอนุญาตและพักใบอนุญาต ทนายความ มีการกำหนดโทษสำหรับนายความและให้มีการชดใช้ค่าเสียหายด้วย และมีข้อบังคับ สภาพนายความว่าด้วยมรรยาทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙ ซึ่งมีคณะกรรมการมรรยาทนายความมีหน้าที่กำกับดูแลอยู่ สำหรับในอนาคตจะมีการเพิ่มเติมช่องทางในการซื้อประกันการว่าความ เพื่อป้องกันความเสียหายจากการว่าความ ของนายความ ในกรณีที่เกิดความเสียหายและการทิ้งคดี

ที่ประชุมฯ เห็นสอดคล้องกันว่า ในเรื่องการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ โดยทั่วถึงกันเกี่ยวกับการติดต่อขอรับความช่วยเหลือทางกฎหมาย และช่องทางในการติดต่อขอรับความช่วยเหลือได้ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับการติดต่อขอรับ ความช่วยเหลือทางกฎหมาย และช่องทางในการติดต่อขอรับความช่วยเหลือดังกล่าว

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๗ สภาพปัญหาและอุปสรรคของผู้เสียหายในคดีความผิด เกี่ยวกับเพศในชั้นพนักงานสอบสวน

ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติชี้แจงว่า หากมีกรณีที่จะต้องแยกการสอบสวน เฉพาะความผิดเกี่ยวกับเพศ อาจทำให้มีปัญหาในเรื่องสถานที่ทั้งในส่วนของสถานีตำรวจนครบาลและสถานีตำรวจภูธร ซึ่งอาจไม่เพียงพอ ทั้งนี้ หากจะเดินทางไปใช้สถานที่ของสำนักงานอัยการเพื่อทำการสอบสวนในบางจังหวัด อาจเป็นการสร้างภาระแก่ผู้เสียหาย จึงเห็นว่า สถานที่ที่ใช้ในการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับเพศอาจใช้ สถานที่เดียวกันหรือห้องเดียวกันกับสถานที่หรือห้องที่ใช้ในการสอบสวนเด็กที่มีอยู่แล้ว

ที่ประชุมฯ เห็นสอดคล้องกันว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการจัดห้อง ในการสอบสวนเป็นพิเศษ สำหรับกรณีการสอบสวนคดีเด็กไว้แล้ว ซึ่งสามารถปรับให้ใช้กับการสอบสวน คดีความผิดเกี่ยวกับเพศได้ โดยไม่จำเป็นต้องสร้างขึ้นใหม่ และเห็นควรให้มีการสนับสนุนทางด้านงบประมาณ เพื่อให้มีอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ เพื่อให้การสอบสวนมีความสมบูรณ์และครบถ้วน

มติที่ประชุม

เห็นชอบตามข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของที่ประชุม ดังนี้

๑. ประเด็นข้อสังเกตที่ ๑ การนำเสนอข้อกล่าวหาหรือข้อบ่งชี้ในรูปแบบต่างๆ เกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา หรือการล่วงละเมิดทางเพศ ที่ประชุมฯ เห็นด้วยกับข้อสังเกต ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ โดยเห็นควรให้บรรจุอยู่ในแผนดำเนินการของคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้น เป็นวาระแห่งชาติ และมีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเลขานุการ เพื่อให้คณะกรรมการดังกล่าว พิจารณากำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำคู่มือมาตรฐานและแนวทางการนำเสนอข้อกล่าวหาเกี่ยวกับการข่มขืน กระทำชำเราและการล่วงละเมิดทางเพศของสื่อมวลชนต่อไป

๒. ประเด็นข้อสังเกต...

๒. ประเด็นข้อสังเกตที่ ๒ ข้อกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรม (DNA) และการลงทะเบียนข้อมูลของผู้ต้องขังคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ที่ประชุมฯ เห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ โดยให้มีการศึกษาวิจัยโดยละเอียดและรอบคอบ

๓. ประเด็นข้อสังเกตที่ ๓ มาตรการเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีการล่วงละเมิดทางเพศต่อนักเรียนและผู้อยู่ในความดูแล ที่ประชุมฯ เห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ โดยหากเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ในลักษณะการข่มขืนกระทำชำเราจะเข้าเกณฑ์การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างร้ายแรง ส่วนรายละเอียดในลักษณะแห่งการกระทำความผิด เพื่อปรับโทษ ให้ถึงขนาดปลดออกหรือไล่ออก อาจต้องมีการปรึกษาหารือกับสำนักงาน ก.พ. และเห็นควรให้คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นเป็นวาระแห่งชาติ และมีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเลขานุการ ดำเนินการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าว

๔. ประเด็นข้อสังเกตที่ ๔ การให้ความช่วยเหลือและเยียวยาแก่ผู้เสียหาย จากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ที่ประชุมฯ เห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ อย่างไรก็ตาม กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้พิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์เรื่องการเยียวยาแก่ผู้เสียหาย จากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ โดยผู้เสียหายซึ่งได้เข้ามาในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นกรณีเข้าเมือง ถูกกฎหมายหรือผิดกฎหมาย ถ้าเป็นผู้ถูกกระทำในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ จะเป็นไปตามพระราชบัญญัติ ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งถือว่ามิกฎหมาย กำหนดให้การเยียวยาผู้เสียหายไว้อยู่แล้ว ส่วนกรณีงบประมาณไม่เพียงพอกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ดำเนินการไปบ้างแล้ว

๕. ประเด็นข้อสังเกตที่ ๕ ขอบเขตของกฎหมายเกี่ยวกับอุปกรณ์เซ็กส์ทอย (Sex Toy) และสื่อลามกอนาจาร ที่ประชุมฯ รับทราบผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ ซึ่งได้มีการพิจารณาแล้วว่า ยังไม่มีงานวิจัยใดที่สนับสนุนผลอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์เซ็กส์ทอย (Sex Toy) และสื่อลามกอนาจาร จะช่วยป้องกันหรือแก้ไขปัญหาการข่มขืนกระทำชำเราหรือการล่วงละเมิดทางเพศได้

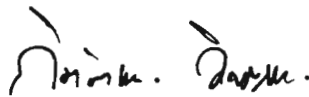
๖. ประเด็นข้อสังเกตที่ ๖ แนวทางการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้เสียหาย ในความผิดเกี่ยวกับเพศ รวมถึงมาตรการดำเนินการกับทนายความที่ทอดทิ้งผู้เสียหายในระหว่างการดำเนินคดี ที่ประชุมฯ เห็นด้วยกับการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึงกันเกี่ยวกับการติดต่อขอรับการช่วยเหลือทางกฎหมาย และช่องทางในการติดต่อขอรับความช่วยเหลือได้ โดยเห็นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับการติดต่อขอรับความช่วยเหลือทางกฎหมาย และช่องทางในการติดต่อขอรับความช่วยเหลือดังกล่าว

๗. ประเด็นข้อสังเกตที่ ๗ สภาพปัญหาและอุปสรรคของผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศในชั้นพนักงานสอบสวน ที่ประชุมฯ พิจารณาแล้วเห็นสอดคล้องกันว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีการจัดห้องในการสอบสวนเป็นพิเศษ สำหรับกรณีการสอบสวนคดีเด็กไว้แล้ว ซึ่งสามารถปรับให้ใช้กับการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับเพศได้ โดยไม่จำเป็นต้องสร้างชั้นใหม่ และเห็นควรให้มีการสนับสนุนทางด้านงบประมาณ เพื่อให้มีอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ เพื่อให้การสอบสวนมีความสมบูรณ์และครบถ้วน

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

ไม่มี

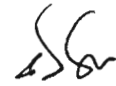
เลิกประชุม เวลา ๑๔.๐๐ น.

(นายกิตติณัฐ วิญญรัตน์)

นิติกรชำนาญการ

ผู้จตุรายนงานการประชุม

(นางสาวยุพภรณ์ ศิริกิจพานิชย์กุล)

ผู้อำนวยการกองกฎหมาย

ผู้ตรวจรายงานการประชุม